

HANDREIKING

Aan de slag met Regionale Samenwerking in de Antistollingszorg

Waarom Regionale Samenwerking?

Als professional werkzaam in de antistollingszorg weet je hoe belangrijk de kwaliteit en veiligheid van deze complexe zorg is. Veel gaat al goed, maar hoe zou je het nog verder kunnen verbeteren? Door de samenwerking met ketenpartners in jouw regio op te zoeken, ontstaat een netwerk dat onderlinge afstemming van de antistollingszorg en leren van elkaar mogelijk maakt. Hoe ga je daarmee aan de slag? In deze handreiking helpen we je op weg.

De zorg rondom antistollingsmedicatie is complex. Naast de vele verschillende typen medicatie zijn diverse professionals uit zowel de eerste als tweede lijn bij de behandeling betrokken. Zij dienen samen kwalitatief goede en veilige zorg te organiseren, in de gehele keten van antistollingszorg. Zoals ook aanbevolen in geldende landelijke richtlijnen, waaronder de Landelijke Transmurale Afspraak (LTA) Antistollingszorg en de Landelijke Standaard Keten Antistolling (LSKA), vraagt dit nauwe afstemming en structurele samenwerkingsverbanden tussen ketenpartners in de antistollingszorg.

REGIONALE SAMENWERKING IN JOUW REGIO

Je bent een bevlogen zorgprofessional, werkzaam in de antistollingszorg in de eerste of tweede lijn. Je wilt de kwaliteit en veiligheid van de antistollingszorg in jouw eigen regio verbeteren. Door het opzetten van een regionale samenwerking met relevante ketenpartners, leg je hiervoor een structurele en solide basis.

DIT DOCUMENT BIEDT EEN PRAKTISCHE HANDREIKING BIJ DE VOLGENDE VRAGEN:

1. Hoe start ik een regionaal samenwerkingsverband? Hoe en waar begin ik?
2. Hoe krijg (en houd!) ik ketenpartners aan boord?
3. Hoe geef ik het regionaal samenwerkingsverband inhoudelijk vorm? Wat staat er op de agenda? Welke activiteiten ontplooiën we en met welk doel?
4. Hoe evalueer ik (activiteiten vanuit) het regionaal samenwerkingsverband?

Kun je wel wat hulp bij gebruiken of heb je specifieke vragen? Neem dan contact op met het **Verbeterteam Regionale Samenwerking van Tijd voor Verbinding** via www.programmatvv.nl/contact/contactformulier-antistolling

Het starten van een Regionaal Samenwerkingsverband

Op de vraag 'hoe start ik een regionaal samenwerkingsverband?' is (helaas) geen eenduidig antwoord te geven; iedere regio is anders, qua organisatie en structuur, en niet overal zijn behoeften gelijk. Het opstarten van een samenwerkingsverband is dan ook iets dat je op maat doet, passend bij de situatie in jouw regio. Gelukkig zijn er vanuit [huidige, bestaande praktijkvoorbeelden van regionale samenwerkingsverbanden](#) wél een aantal algemene tips te geven:

IEDEREEN KAN EEN SAMENWERKINGSVERBAND STARTEN! Zowel vanuit de eerste als tweede lijn, jong & oud, ervaren of startend in de antistollingszorg.

BEGIN KLEIN: het hoeft niet direct een grote regiotafel of expertisecentrum te zijn. Een structureel samenwerkingsverband tussen een klein aantal ketenpartners of vanuit één gedragen onderwerp kan al een heel mooi begin zijn.

ENKELE VAN DE PRAKTIJKVOORBEELDEN:

- Bijvoorbeeld in regio Limburg werken de Limburgse ziekenhuizen en trombose-diensten intensief samen in het netwerk 'STOL'. Sinds 2014 vindt structureel overleg plaats, trekken zij samen op als het gaat om protocollen en worden complicatiebesprekingen georganiseerd.

[Lees hier het praktijkvoorbeeld](#)

- En in regio Nijmegen werken huisartsen en het Canisius Wilhelmina Ziekenhuis (CWZ) transmuraal samen bij patiënten met (verdenking van) diep veneuze trombose.

[Lees hier het praktijkvoorbeeld](#)

PROBEER WAAR MOGELIJK AAN TE SLUITEN BIJ BESTAANDE SAMENWERKINGSVERBANDEN EN OVERLEGSTRUCTUREN: wanneer er bijvoorbeeld al een goed lopend overleg is tussen huisartsen en apothekers in de regio (FTO), loont het de moeite om te verkennen of eventuele uitbreiding van deze samenwerking specifiek voor antistolling mogelijk is.

DENK VOORAF NA OVER RANDVOORWAARDEN: de randvoorwaarden aan de voorkant goed regelen is essentieel. Denk aan facilitering voor de organisatie van bijeenkomsten en het up-to-date houden van een eventueel gezamenlijk protocol. Goede randvoorwaarden maken dat ketenpartners écht bezig kunnen zijn met de inhoud en verlagen de drempel om actief deel te nemen.

- Wanneer je financiering nodig hebt om bepaalde randvoorwaarden te realiseren, kan een goede business case helpend zijn.

Hoe krijg (en houd!) je ketenpartners aan tafel?

Zoals hierboven benoemd, is klein en vanuit urgentie/intrinsieke motivatie starten de basis als het gaat om een succesvolle start van je regionale samenwerkingsverband. Voor het aan tafel krijgen & houden van ketenpartners, zijn er aanvullend de volgende tips:

WIE?

VERKEN WELKE KETENPARTNERS IN JOUW REGIO BETROKKEN ZIJN BIJ ANTISTOLLINGSZORG en hoe je hen kunt bereiken: denk hierbij aan afvaardiging vanuit ziekenhuizen (antistollingscommissies) en trombosediensten in de regio, specialisten ouderengeneeskunde, tandartsen, (kader)huisartsen, patiënten/cliëntenraad, thuiszorg, openbare en poliklinische apotheek.

ZOEK KETENPARTNERS DIE TOCH AL (MOETEN) SAMENWERKEN OP HET ANTISTOLLINGSDOSSIER, zoals kaderhuisartsen hart- en vaatziekten of voorzitters van een tandartsengroep of stadsapothekers. Verken mogelijkheden om aan te sluiten bij hun bestaande overlegstructuren.

INFORMEER ALLE RELEVANTE KETENPARTNERS OVER DE START van het samenwerkingsverband, uit zowel eerste als tweede lijn, en verken het draagvlak voor samenwerking.

- Bied eventueel de mogelijkheid aan om '**AGENDA-LID**' te worden, waarbij ketenpartners meelezen met de agenda en notulen en alleen daadwerkelijk aanwezig zijn als dat relevant is.

START VERVOLGENS MET ENTHOUSIASTE KETENPARTNERS die het belang van samenwerking inzien en/of concrete hulpvragen hebben op dit gebied. Breid de samenwerking vervolgens op termijn uit op een manier die past bij de regio.

- Bijvoorbeeld in regio Leiden werd in 2010 gestart met een regiotafel met vertegenwoordiging van een klein aantal ketenpartners. Inmiddels is het samenwerkingsverband stap voor stap uitgegroeid tot een expertisecentrum met vertegenwoordiging vanuit verschillende ziekenhuizen & trombosediensten, kaderhuisartsen, apotheek, specialisten ouderengeneeskunde en thuiszorg.

[Lees hier het praktijkvoorbeeld](#)

DOELSTELLING

BENOEM MET ELKAAR EEN DUIDELIJK DOEL: inventariseer bij de start van de samenwerking wat ieders belang bij deelname is en/of wat iedere ketenpartner graag zou willen bereiken, zodat iedereen een eigen subdoel te behalen heeft dat daadwerkelijk waarde toevoegt voor zijn/haar dagelijkse praktijk.

COMMUNICATIE

Ook wanneer niet iedereen direct bereid is tot deelname of hiervan de relevantie ziet, is **COMMUNICATIE BELANGRIJK:** houd alle betrokken ketenpartners up-to-date over de activiteiten van het samenwerkingsverband en betrek ketenpartners die niet structureel aansluiten, daar waar relevant en nodig.

MANDAAT/VERTAALSLAG NAAR ACHTERBAN

Zeker in grotere regio's is het uiteraard lastig specialist, huisarts, tandarts of apotheker uit de regio aan tafel te krijgen. **WANNEER KETENPARTNERS MET MANDAAT DEELNEMEN**, kunnen zij gemaakte afspraken weer verder verspreiden onder collega's. Niet elke beroepsgroep is zodanig georganiseerd dat een formeel mandaat, dat ook daadwerkelijk functioneert, mogelijk is. Zorg er in dat geval voor dat de deelnemende ketenpartners een dusdanige staat van dienst hebben dat zij met een 'informeel mandaat' hun beroepsgroep vertegenwoordigen en voor de vertaalslag naar de achterban kunnen zorgen.

DE BIJEENKOMSTEN ZELF

KOM FYSIEK BIJ ELKAAR: dit bevordert het multidisciplinaire gesprek en verlaagt de drempel om ook buiten de geplande bijeenkomsten elkaar te consulteren.

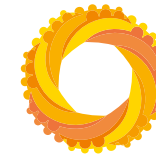
CREËER PRETTIGE OMSTANDIGHEDEN waarin de overleggen plaatsvinden, zoals een goede locatie en/of gezamenlijk eten. Dit maakt dat de overleggen niet alleen nuttig zijn, maar ook aantrekkelijk worden om bij te wonen!

BEPAAAL MET ELKAAR EEN PASSENDE FREQUENTIE WAAROP HET REGIONALE OVERLEG GEPLAND WORDT EN PLAN VOORUIT: Gemiddeld komt een regionaal overleg 2-3x per jaar bij elkaar en vindt tussentijds (al dan niet in subgroepen) onderlinge consultatie plaats indien nodig.

Hoe geef ik het regionale samenwerkingsverband inhoudelijk vorm?

Wat staat er op de agenda? Welke activiteiten worden er ontplooid?

tijd voor
verbinding
de volgende stap
in patiëntveiligheid

Wanneer je de betrokken ketenpartners aan tafel hebt verzameld, zijn er tal van mogelijkheden voor agenda onderwerpen en ketenactiviteiten. Ook hier geldt weer: begin liever klein en vanuit een gedeelde, gedragen visie, dan groots en meeslepend maar slechts een kort leven beschoren!

AANSLUITEN BIJ WAT LEEFT IN DE PRAKTIJK

START VANUIT INTRINSIEKE MOTIVATIE: begin bijvoorbeeld met één onderwerp, waar de urgentie voor verbetering door de ketenpartners in de praktijk gevoeld wordt. In diverse regio's wordt bijvoorbeeld gestart met het uniformeren van het perioperatieve beleid – vrijwel iedere ketenpartner heeft hiermee te maken en is erbij gebaat dat dit gestroomlijnd verloopt.

START VANUIT DE INHOUD en verlies niet teveel tijd aan het optimaal inrichten van het proces en gevoeligheden in posities en belangen. Bijvoorbeeld door te starten met de ontwikkeling van een regionaal (perioperatief) protocol, zoals in de regio Gelderse Vallei, biedt een directe aanleiding om met elkaar samen te werken en over de inhoud in gesprek te gaan.

[Lees hier het praktijkvoorbeeld](#)

KOPPEL (AANSPREKENDE!) CASUÏSTIEK AAN INHOUDELIJKE ONDERWERPEN: de ervaring vanuit bestaande samenwerkingsverbanden leert dat ketenpartners met name gemotiveerd zijn om deel te (blijven) nemen als de bijeenkomsten praktisch – i.p.v. 'droog', theoretisch – ingestoken worden. Inhoudelijke onderwerpen koppelen aan patiënten vragen en/of casuïstiek waarmee je als ketenpartner ook dagelijks geconfronteerd zou kunnen worden, helpt hierbij. 'Stel, er zijn leveranciersproblemen met de antistollingsmedicatie bij de apotheek. Hoe gaan we daar gezamenlijk mee om?'

AGENDA & ACTIVITEITEN

Vanuit bestaande samenwerkingsverbanden en aansluitend bij de geldende richtlijnen m.b.t. regionale samenwerking, zien we dat de volgende onderwerpen structureel op de agenda zouden kunnen staan:

REGIEVOERING IN DE ANTISTOLLINGSBEHANDELING: wie is het aanspreekpunt voor de patiënt in de keten? En voor ketenpartners bij vragen? Hoe wordt de antistollingsbehandeling onderling met elkaar afgestemd en hoe wordt iedereen hierover geïnformeerd?

ONTWIKKELING EN IMPLEMENTATIE VAN REGIONALE AFSPRAKEN: ontwikkeling en implementatie van uniforme richtlijnen voor de verschillende antitrombotica (VKA, DOAC, TAR, LMWH) conform de [LTA antistollingszorg](#), is een tweede belangrijk onderwerp voor op de agenda. Hierbij is er vaak specifieke aandacht voor een uniform periprocedureel beleid, omdat dit alle betrokken ketenpartners aangaat.

SCHOLING: vergroten van de kennis over de antistollingsmedicatie (werking en indicaties), de follow-up zorg en bekendheid met en implementatie van regionale afspraken, bijvoorbeeld middels e-learnings of kennissessies.

COMPLICATIETRACERING EN -BESPREKING IN DE KETEN: wanneer regionaal trends in complicaties gesignaleerd worden, kan hierop gezamenlijk geacteerd worden.

[Meer weten over bovenstaande? Lees hier meer inhoudelijke informatie!](#)

COMMUNICATIE

COMMUNICATIE: uiteindelijk wil je als samenwerkingsverband hét aanspreekpunt voor antistollingszorg zijn waar alle ketenvraagstukken samenkomen. Het - via diverse kanalen - onder de aandacht brengen van (activiteiten vanuit) het samenwerkingsverband en gemaakte regionale afspraken, helpen om de bekendheid te vergroten. Denk aan communicatie via nieuwsbrieven van aangesloten ketenpartners, maar juist ook de face-to-face gesprekjes in de wandelgangen. Een (start)symposium kan bijvoorbeeld een mooi vertrekpunt zijn. Ook het ontwikkelen van een website kan een mogelijkheid zijn. Een voorbeeld is de website van het Transmuraal Antistollings Centrum Noord-Holland (TAC NH): tacnh.nl

Evaluatie van het regionale samenwerkingsverband

Wanneer je de betrokken ketenpartners aan tafel hebt verzameld, zijn er tal van mogelijkheden voor agenda onderwerpen en ketenactiviteiten. Ook hier geldt weer: begin liever klein en vanuit een gedeelde, gedragen visie, dan groots en meeslepend maar slechts een kort leven beschoren!

EVALUATIE VAN GESTELDE DOELEN/ACTIVITEITEN: op welke wijze worden ontplooide activiteiten vanuit het samenwerkingsverband geëvalueerd? Wanneer ben je als ketenpartners tevreden? Bespreek met elkaar hoe je resultaten zichtbaar kunt en wilt maken en wat voor instrument je daarvoor inzet. Je kunt bijvoorbeeld denken aan onderlinge werkbezoeken, vragenlijsten, (waarderende) audits of het organiseren van een meetweek. Lees hier het praktijkvoorbeeld.

EVALUATIE VAN DE BIJEENKOMSTEN & HET MULTIDISCIPLINAIRE GESPREK:

de volgende vragen kunnen behulpzaam zijn om bijeenkomsten zelf te evalueren en hiermee ook aandacht voor het 'proces' te hebben:

- Kwam iedereen aan het woord?
- Hoe kwam dat wel/niet?
- Is het doel van het gesprek bereikt?
- Hebben we concrete afspraken gemaakt?
- Wat gaan we de volgende keer bespreken?

PAS DE OPZET VAN DE BIJEENKOMSTEN AAN WAAR NODIG VOOR DE VOLGENDE KEER.

HULP NODIG BIJ HET AAN DE SLAG GAAN MET REGIONALE SAMENWERKING

Op zoek naar inspiratie? Bekijk de praktijkvoorbeelden van Regionale Samenwerking op www.programmatv.nl/thema-pagina-s/antistollingszorg/

Bijeenkomsten: woon (netwerk-)bijeenkomsten & werksessies over het onderwerp bij: www.programmatv.nl/actueel/agenda/

Behoeftte aan verdere ondersteuning en/of specifieke vragen? www.programmatv.nl/contact/contactformulier-antistolling/

Aan de slag met Regionale Samenwerking in de Antistollingszorg

STARTEN

- Iedereen kan een samenwerkingsverband starten!
- Begin klein
- Probeer waar mogelijk aan te sluiten bij bestaande samenwerkingsverbanden en overlegstructuren
- Denk vooraf na over randvoorwaarden, zoals praktische ondersteuning

KETENPARTNERS AAN TAFEL

- Verken welke ketenpartners in jouw regio betrokken zijn bij antistollingszorg
- Zoek ketenpartners die toch al (moeten) samenwerken op het antistollingsdossier
- Informeer alle relevante ketenpartners over de start
- Start vervolgens met enthousiaste ketenpartners
- Benoem met elkaar een duidelijk doel
- Houd ketenpartners up-to-date, ook wanneer zij minder actief zijn
- Zorg voor mandaat bij ketenpartners richting achterban
- Kom fysiek bij elkaar
- Creëer prettige omstandigheden
- Bepaal met elkaar een passende frequentie waarop het regionale overleg gepland wordt en plan vooruit

INHOUDELIJKE VORM

- Start vanuit intrinsieke motivatie
- Start vanuit de inhoud
- Koppel (aansprekende!) casuïstiek aan inhoudelijke onderwerpen
- Gebruik bestaande structurele onderwerpen voor de agenda

EVALUATIE

- Evalueer de gestelde doelen/activiteiten
- Evalueer de bijeenkomsten & het multidisciplinair gesprek
- Pas de opzet van de bijeenkomsten aan waar nodig voor de volgende keer